

BO'LAJAK SHIFOKORLARDA KLINIK FIKRLASH KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHNING TIBBIY-PEDAGOGIK IMKONIYATLARI

Kamalova Dilfuza Adilovna

Central Asian Medical University

Normal va topografik anatomiya kafedrası katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada bo'lajak shifokorlarda klinik fikrlash kompetensiyasini rivojlantirishning tibbiy-pedagogik imkoniyatlari tahlil qilingan. Klinik fikrlash — bu diagnostik va davolash jarayonida muhim qarorlar qabul qilishga asos bo'ladigan kasbiy kompetensiyadir. Muammoga asoslangan o'qitish, klinik stsenariylar, simulyatsion mashg'ulotlar, reflektiv yondashuvlar va raqamli texnologiyalar klinik fikrlashni shakllantirishda samarali metodlar sifatida ko'rib chiqiladi. Maqolada talabalarda ushbu kompetensiyani rivojlantirishga xizmat qiluvchi pedagogik yondashuvlar va ularning amaliyotga tatbiqi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: klinik fikrlash, bo'lajak shifokor, tibbiy ta'lim, pedagogik imkoniyat, PBL, simulyatsiya, refleksiya, diagnostik qaror, klinik holat, raqamli texnologiyalar

Tibbiy ta'lim jarayonining asosiy maqsadlaridan biri — klinik fikrlash kompetensiyasiga ega bo'lgan, shifokorlik faoliyatiga tayyor, mustaqil qaror qabul qila oladigan mutaxassisni tayyorlashdir. Klinik fikrlash — bu bemorning klinik holatiga tayanib, ma'lumotlarni tahlil qilish, diagnostika qo'yish, muqobil qarorlarni baholash va optimal davolash rejasini tanlash jarayonidir. Ushbu ko'nikma zamonaviy tibbiyotda murakkab holatlarni hal qilish, kasalliklarni erta aniqlash va samarali muolaja olib borishda muhim ahamiyat kasb etadi [1, 3].

Bo'lajak shifokorlarda klinik fikrlash kompetensiyasini shakllantirish, bir tomondan, fundamental va klinik fanlar integratsiyasiga, ikkinchi tomondan esa, zamonaviy pedagogik yondashuvlar va o'quv texnologiyalariga tayanadi. Masalan, muammoga asoslangan o'qitish (PBL), klinik holatlar asosidagi mashg'ulotlar, simulyatsion treninglar va loyihaviy ta'lim metodlari klinik fikrlashni faollashtiruvchi samarali vositalar hisoblanadi [2, 4].

Tibbiy-pedagogik nuqtai nazardan, klinik fikrlash kompetensiyasini rivojlantirishda faol o'quv metodlari, refleksiya, tahliliy yozuv, kritik fikrlash mashqlari va interaktiv formatdagi baholash (OSCE, mini-CEX, klinik testlar) katta o'rin tutadi. Shuningdek, klinik holatlarni muhokama qilish, algoritmlar yaratish va ko'p bosqichli diagnostika muammolarini tahlil qilish orqali talaba faol aqliy jarayonga tortiladi [5].

Bo'lajak shifokorlarni tayyorlashda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) va raqamli muhitdan foydalanish ham klinik fikrlashni rivojlantirishda keng imkoniyatlar yaratadi. Simulyatsiya vositalari (virtual bemorlar, e-kasalliklar bazasi, real vaqtli tahlil modullari) talabaning klinik vaziyatda mustaqil va tezkor qaror qabul qilish malakasini shakllantiradi [1, 6].

Klinik fikrlashni rivojlantirishda muhim omillardan biri — o'qituvchining fasilitator sifatidagi roli, ya'ni talabaning fikrlash jarayonini yo'naltirish, savollar berish, fikrlarni muhokama qilishga undash orqali faol ijtimoiy-ta'limiy muhitni shakllantirishdir. Bu esa tibbiy-pedagogik jarayonda shifokorlik fikrining shakllanishiga zamin yaratadi [2].

Xulosa qilib aytganda, bo'lajak shifokorlar klinik faoliyatga tayyor bo'lishi uchun klinik fikrlash kompetensiyasini bosqichma-bosqich, tizimli, interaktiv va integratsiyalashgan tarzda shakllantirish zarur. Bu borada tibbiy-pedagogik texnologiyalar, faol ta'lim metodlari va zamonaviy simulyatsion vositalar asosiy vosita bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Арзиматова Н.И. Формирование клинического мышления у студентов: цифровой и симуляционный подходы // Медицинское образование. – 2022. – №4. – С. 18–24.
2. Sharipova D.D. Case-based learning in undergraduate clinical education: A competency-oriented approach // Journal of Simulation in Medical Education. – 2021. – Vol. 3(1). – P. 45–51.
3. Kassirer J.P. Teaching clinical reasoning: case-based and problem-based learning // Academic Medicine. – 2010. – Vol. 85(7). – P. 1118–1124.
4. Тимофеева Е.Л. Использование проблемного обучения в формировании клинического мышления у студентов // Вестник медицинского образования. – 2020. – №2. – С. 33–37.
5. Rustamov M.M. Tibbiy fikrlashni shakllantirishda reflektiv metodlarning o'rni // Tibbiy pedagogika jurnali. – 2023. – №3. – B. 20–26.
6. Qosimova Z.Sh. Zamonaviy simulyatsion texnologiyalar va klinik kompetensiyalarni rivojlantirish // Tibbiyot va ta'lim. – 2023. – №4. – B. 18–23.